

Ménes Attila

Hidegdauer

(regényrészlet)

Éjszaka az anyja fészkelődését hallgatta, az óra ketyegését meg a ház távoli zajait. Jorgoszra gondolt, hogy milyen szerencsétlen és boldogtalan, hogy minden egyes találkozásukkor látni rajta valami újabb sérülést, kék foltot, bicskavágást, zúzódást, horzsolást. Meg hogy milyen szépek a szemei. Néha csúszkál a hangja, egészen elvékonyodik, főleg, ha lelkesen magyaráz. Aztán azon rágódott, vajon ő eszébe jut-e a fiúnak egyáltalán, és ha eszébe jut, mit gondolhat róla — ezt elképzelni sem tudta. Attól tartott, ő sokkal jobban kedveli Jorgoszt, mint az őt. Izgatott gondolatai végigcsapongtak minden szón és mozdulaton, ami köztük megesett. Jorgosz nem meri megcsókolni őt. A ruhái is milyen kopottak. És vajon ők együtt járnak most vagy mi a helyzet? Erről is beszélniük kéne majd. Arra gondolt, Jorgosz még biztosan nem járt senkivel, ahogy ő sem, de ez nem baj. Meg hogy mit mondjon erről az anyjának? Szóljon-e a dolgról egyáltalán. Épp ezen morfondírozott, mikor az anyja hirtelen felült az ágyon, és belesúgta a kérdést a félhomályba, hogy alszik-e Juli. Kis hallgatás után válaszolt, hogy nem. Úgy érezte, hogy az anyja mondani akarna valamit, de ehelyett csak annyit kérdezett, jól van-e Juli, nem fáj-e valamije, nem éhes-e. Hamarosan mindketten elaludtak.

A következő héten, július utolsó napjaiban feltűnt a lánynak anyja örökös vidámsága. Magdolna még a reggelit is táncikálva hozta be. A tányérhoz hosszú idő után szalvétát is mellékel, táncdalokat bömbölterve füttyörészve takarított. Aztán naphosszat ezeket a kedvenc slágereket kornyikálta, a *Lady Carnevalt*, meg hogy „Erdő mellett laktunk sokáig”. Pedig örömmre nem volt sok oka. Kiderült, hogy a füredi beutalót megint másnak ítélte a szakszervezet, most még a szabadságát sem veheti ki, mert a legtöbb kollégánál nyaralni ment vagy beteg. Csak szeptember első két hetét ajánlották fel neki a vállalat bükkfürdői üdülőjében, és ott már háromszor is jártak. Esetleg mehetnének Tatafényesfürdőre, de ott is voltak már, Juli akkor kis híján a hínáros medencébe fulladt. Július közepén újból emelték a húsárát, a fürdőszobában pedig a gőztől felpuhult tapétán fekete-tepenész-foltok ütöztek ki. De Magdolna csak dalolászott és füttyült, ábécésorrendbe rakta az *Olcso Könyvtár* meglévő kötetit meg a *Világirodalom Remekeit*, kihúzta az ágyakat és alattuk is fölsepert, kiporszívózta a padlószőnyeget. Vett például egy nagyalakú posztert a falra, mely a címe szerint *Általános erdei tájat* ábrázolt. Sokat költött, ruhákat vásárolt, új szandált, arckrémeket és egypár bolyhos rózsaszínű törölközőt. A boltból is inkább téliszalámit vagy gépsonkát hozott, nem a megszokott parizert, vajat, és nem margarint. Újabban rengeteget túlorázott, két-három naponta küldték *területre* is. Ilyenkor csak jóval éjfél után érkezett, volt, hogy Juli már aludt, de egyik alkalommal felébredt az ajtócsapódásra. Az anyja nem gyújtott villanyt, az utcáról beszűrődő fénynél vetkőzött le, majd úgy aludt el, mint akít fejbe vertek, még horkolt is. A szoba levegője kölniillattal telt meg, Juli borszagot is érezni vélte, meg az anyja verejtékének ismerős páráját. Magdolna, ha ittasan feküdt le, mindig nyugtalanul aludt, forgolódott, félálomban felült köhögni, nyöször-

gött is. Most viszont úgy feküdt, mint egy fadarab, csak néha sóhajtott vagy kuncogott egy picit. Juli már tudta, hogy férfi van a dologban, és nem Sándor az illető. Várta, hogy az anyja mikor számol be neki az új viszonyáról, de a vallomás egyre késlekedett. Helyette Magdolna nap nap után különféle kifogásokkal hozakodott elő, például, hogy Lajos bácsi születésnapját ünnepelte a bérosztály vagy hogy kertmoziban volt az Évával, és 9-kor kezdődött az előadás. Hazugságait nem cifrázta különösebben, nem talált ki részleteket, nem színezte ki a mesét, de Julinak semmi kedve nem volt, hogy sarokba szorítsa, és a szemébe mondja, hogy hazudik. Úgy volt vele, hogy az anyja most legalább házon kívül bonyolítja a dolgot, neki meg nem kell elviselnie megint egy idegent. Legalább egyedül tölthette az estéit. Műsorzárásig bekapcsolva tartotta a televíziót, ezzel párhuzamosan olvasott, vagy egy szál bugyiban az ágyára dőlve bámult kifelé az ablakon. Kánikulai napok voltak ezek, délutánra a hőmérséklet a 30 fokot is megközelítette, az emberek magukon kívül, szédelegve botorkáltak a felpuhult aszfalton, csak estére jött egy kis üdítő szellő. A városban éppen egyetlen fafajta sem virágzott, az orgona és az akác rég leérett, a hársnak még nem jött el az ideje, és ez az illatszűnet mintha felerősítette volna az autók kipufogógázainak bűzét, amely a szélcsendben az utcákat megülte.

Magányosan teltek Juli hétvégéi is. Magdolna korán kelt, összedobott valami rissz-rossz ebédféléséget, idegesen, kialvatlan arccal járkált a lakásban, és percnként rohant a tükörhöz megnézni magát. Julit arra kérte, vágjon egy centit töredező hajvégből, aztán fél órát veszekedett, mert szerinte a lány túl sokat nyesett le, most ő hogy néz ki így. Aztán hirtelen eszébe jutott valami, és jó kedvre derült. Rendszerint evés nélkül, késő délelőtt indult, előtte hosszasan fújta magára a dezodort, míg a fojtó illat betöltötte a szobácskát. Rúzból is sokat használt meg szemfestékből is, olyan volt, mint egy rikítóra mázolt kifestőkönyv. „Csiricsaré” — Juli eme szóval jellemezte a naplóban, „megint szerelmes valamibe”.

Magdolna indulás előtt többnyire Évára hivatkozott, hogy segít neki megvarni egy új ruhát vagy hogy sétálni mennek. Juli fejbőlintással nyugtázta az újabb füllentéseket. Aztán ahogy az anyja a lábát kitette, várt még egy negyedórát, mert Magdolna gyakran felejtett otthon nélkülözhetetlen dolgokat, a neszeszerét, kulcsát vagy a karóráját. Csak ezután indulhatott a dolgára, ki a temetőbe. Egyre arra várt, mikor fordul komolyra anyja új viszonya, meddig tudja magában tartani, mikor kezd el beszélni róla végre. Erre az elkerülhetetlen vallomásra azonban még várnia kellett, Magdolna konspirált, és tovább hazudozott. Már ebből is látszott, hogy az új kapcsolat más, mint az eddigiek, és bár Juli nem tudta megállapítani, mi ez a különbség, nem sok jót remélt. Arra tippelt, talán megint házasembert fogott ki az anyja. Ennek csak az a tény mondott ellent, hogy elmaradtak a szokásos apró ajándékok, csokoládék, ezüstláncocskák, virágcsokrok, különleges márkájú külföldi cigaretták, amiket Magdolna ilyen esetben kapni szokott. Juli még leginkább arra gyanakodott, hogy több

párhuzamos szálon futó kapcsolatról lehet szó, esetleg egy munkahelyi románcról, amelyet valóban tanácsos elhallgatnia a világ előtt.

Az utóbbi napokban Juli hiába kószált a temetőben, Jorgosz nem jött, halványan rémlett, hogy a fiú beszélt neki egy párnapos utazásról, amikor a rokonaikat látogatják meg, egy Beloianisz nevű faluban. Felment a városba, kivillamosozott az állomásig, ennek szomszédságában magasodott a börtön csendes épülettömbje. Nézte a falakat, a falak tetején húzódo szögesdrótot, a két őrtornyot, a rácsokat az egyforma ablakokon. Korábban nem tudta, hogy ez a városi börtön, Jorgosz csak nemrég árulta el ezt a titkot. Az épületből semmiféle hang nem hallatszott, egy nesz sem, mozgásnak, életnek semmi jele, Julinak a temető melletti gyárat juttatta eszébe. Hiába sütött a nap, hiába érezte most szabadnak magát, valami ismeretlen szorongás nyomasztotta. Fáradt volt és unatkozott, pedig az utóbbi időben mindig sokat aludt, napi tíz órát legalább. Senki ismerőssel nem találkozott, úgy rémlett, mintha hetek óta nem szóltak volna hozzá, mintha kerülnék az emberek. Az utcai vagányokat persze nem számolta ide.

Ez egy új jelenség volt, ezen a tavaszon kezdődött és gyakran ismétlődött. Juli először nem értette, mit néznek rajta, mit akarnak tőle az idegenek. Néhányuk a nyomába eredt, és hosszasan követte, szölongattak utána. A többség csak bámult rá, ha elhaladt mellettük, egy-egy bátortalan szót is odavetettek neki, amit meg sem értett, csodálkozva nézett vissza. És ezen akciókban a férfiak összes nemzedéke képviseltette magát, pattanásos kamasztól a vigyorgó apókáig. Akadtak gyávák, akik csak lopva néztek rá; ha viszonzta a pillantásukat, rögtön elkapták a tekintetüket. Mások oktalan beszélgetést kezdeményeztek vele, kapualjából előlépve megállították, kérdezték, tudja-e a pontos időt, vagy hogy merre van ez és ez az utca, esetleg, hogy ő olyan ismerősnek tűnik, találkoztak-e már valamikor. Ezek közt is akadtak félnékek, akik mondat közben hirtelen dadogni kezdtek, aztán megnémultak, és tátott szájjal néztek rá, míg faképnél nem hagyta őket. Legrosszabb esetben utánakaptak, megfogták a karját vagy a vállát szorították meg, ezektől csak egy dühödtrántással tudott megszabadulni vagy azzal sem, a sarkában maradtak, kullancsként ragadtak rá. A részek egy külön kategória, éppen elég botorkált belőlük az utcákon, lehetetlen volt elkerülni őket. Ezek rögtön trágár dumákkal kezdtek, az arca felé nyúltak, olyan is volt, aki maréknyi száaszt lobogtatott az arcába, általában egy lendületes testcsellel tudott ellőgni előlük. Minden rendű és rangú férfiak a doktoruras külsejűtől a koszos, sovány cigányemberig, torkig volt velük. Arra is akadt példa, hogy elállták az útját, és kabátjukat fellebbentve ormóttanul lelógó, petyhüdt hurkáikat, töpörödött szerszámukat tárták elé. Ha magába merülve lépkedett, örökösön megzavarták, kicibálták saját gondolataiból. Figyelnie kellett minden közeledő arcát, jó előre megvizsgálni, szükséges elővigyázatosságból lépteit megkettőzni, homlokát ráncolni, esetleg átvágni a szemközti járdára, és ott folytatni az útját. De ezen ébersége időről időre törvényszerűen

alábbhagyott, akkor kezdődtek előlről a problémák, és nem volt hatásos ellenszere. Az anyját vizslatták így, akkor is, ha ő vele volt, csakhogy Magdolnát láthatóan nem zavarta ez a kivételes közfigyelem, ellenkezőleg, szinte kivirult, fürdött a sikereiben. Juli életébe alattomosan siklott be, tolakodóan zümmögött, levakarhatatlannak tűnt ez a férfikiváncsiság. Nem használt, ha a nagyanyja által vásárolt trampli szoknyákat, cipőket vette fel, ha hajja kislányosan kétágra fonva a fülei mögül kandikált elő vagy ha lófarakban hordta, ha zord képet vágott; a pasasok így is csak kiszúrták maguknak. Az egyetlen hely, ahol nyugton lehetett, továbbra is a temető maradt.

Márpedig ezen a nyáron örökösén mehetnékje volt. Az utcára vágyott, nem tudott otthon megülni, pepecselni, mint kisebb korában, szétvetette az unalom. Amúgy is annyi minden ingerelte; a menetrendszerűen kibukkanó újabb pattanások, a keze, a lába, az unalmas tévéműsorok, a rendetlen lakás, ahonnan menekülnie kellett. Otthon néha egyszerűen elbőgte magát, és nem értette, miért, máskor meg nevetnékje támadt, és a szíve úgy kalimpált, hogy a szemgolyóiban is érezte a lüktetését. Voltak napok, hogy szinte semmit sem evett, máskor meg gépiesen zabált, mindent befalt, még a száraz kenyérvéget, a hűtőben poshadozó főzeléket is, aztán az egészséget kihányta. Vagy olyan ideges lett, hogy üvöltetni szeretett volna, tiszta erőből a falnak rohanni, kitépni az összes haját. Akkor meg hasmenés jött rá vagy a derekát érezte vasnehéznek, mégis kockázatot vállalt, elindult otthonról.